

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

**PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL PËR EFEKT MARRJEN E
SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE TË LËNDËS SË
GJERMANISHTES
2014**

1) HYRJE

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të gjermanishtes është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit – IZHA, për t’u ardhur në ndihmë të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve, si dhe të gjithë mësuesve të lëndës së gjermanishtes për t’u përgatitur për testimin kombëtar për marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi është zhvilluar duke iu përgjigjur kërkesave që MAS-i ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- dokumentet zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë mësimore – edukative të mësuesve;
- programet përkatëse lëndore;
- aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi si dhe të lëndës së gjermanishtes në veçanti;
- aspekte të etikës dhe komunikimit;
- aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe;
- përmbajtjen shkencore të lëndës së gjermanishtes sipas programeve lëndore përkatëse.

2) QËLLIMI I PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të gjermanishtes është hartuar për të mbështetur dhe nxitur zhvillimin profesional të tyre. Programi është hartuar nga grupi i punës duke mbajtur parasysh përmbushjen e dy qëllimeve kryesore:

- *Së pari*, të ofrohet si një program orientues për t’u ardhur në ndihmë Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve si dhe të gjithë mësuesve të lëndës së gjermanishtes në arsimin parauniversitar për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese në bazë rrethi. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete.

¹ Është fjala për të gjitha dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MAS që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit

- *Së dyti*, si një program i detyruar, veçanërisht për mësuesit që këtë vit do të marrin shkallët e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje gjithëvjetoje, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi synon:

- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e legjislacionit arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore.
- Rritjen e aftësive dhe kompetencave profesionale të kuadrit mësimdhënës, për të ndikuar drejtpërdrejtë në rritjen e efektivitetit të procesit mësimor, drejt një mësimdhënieje të suksesshme.
- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për domosdoshmërinë e njohjes së koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim.
- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në shkollë.
- Rritjen e aftësive të mësuesve në drejtim të zbatimit me saktësi të rregullave drejtshkrimore të shqipes.
- Realizimin në praktikë nëpërmjet demonstrimit konkret të aftësive të fituara, e në mënyrë të veçantë nëpërmjet vlerësimit të arritjeve përmes testimit.

3) PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të gjermanishtes është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër, për të cilat testohen mësuesit. Për secilën fushë janë renditur njohuritë dhe aftësitë bazë që duhet të zotërojë mësuesi i lëndës së gjermanishtes që të përmbushë me sukses rubrikat e testimit.

Programi është ndërtuar duke pasur si pikënisje standardet bazë të përgjithshme të mësuesit. Përshkallëzimi i kompetencave profesionale që lidhen me secilën fushë të testimit do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë nevojat e tij si dhe çështjet në të cilat duhet të thellohet më shumë.

Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Sipas këtij formati, për secilën fushë prezantohen kompetencat që mësuesit duhet të zotërojnë në fushën e njohurive dhe aftësive si dhe literatura përkatëse rekomanduese që u vjen në ndihmë për zotërimin e këtyre kompetencave.

PËRMBAJTJA E PROGRAMIT	
Fusha: Dokumentet zyrtare	
Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura

<ul style="list-style-type: none"> • të kuptojë dhe të zërthejë Ligjin për Arsimin Parauniversitar (referencat për arsimin profesional, mësimdhënien); • të ndjek udhëzimet e MASH dhe të hartojë objektivat e arritjeve të nxënësve; • të ketë një komunikim sa më efektiv në marrëdhëniet e përditshme me nxënësit, duke njohur si të drejtat ashtu edhe detyrat e tyre njohë të drejtat dhe detyrat e tij; • të dijë të organizojë në mënyrë të frytshme orët e tij të lira në shkollë; • të njohë dhe zbatojë rregulloren e brendshme të shkollës; • të dijë se çfarë roli dhe rëndësie kanë organet kolegjiale dhe qeveria e nxënësve në shkollë; • të njohë dhe të zërthejë aktet normative për mësuesin dhe rregulloren e shkollës; • të njohë dhe të zërthejë dokumentacionin që lidhet me procesin mësimor, kurrikulat (planet, programet, ditari etj); • të analizojë në mënyrë kritike dhe krijuese parimet, rekomandimet, udhëzimet dhe formulimet e tjera që barten në dokumentet bazë të arsimit, duke propozuar ndryshime që do të ndihmonin përmirësimin e punës së tyre si mësimdhënës; • të dijë rregullat për plotësimin e regjistrit dhe të gjithë dokumentacionit shkollor; • të planifikojë dhe të drejtojë mirë orën e mësimit, mbi bazën e objektivave gjuhësore e komunikative dhe të përcaktojë synime afatgjata (mbi bazë cikli) për të nxënëit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ligji Nr. 69/2012 për Sistemin Arsimor Parauniversitar në Republikën e Shqipërisë. • Urdhri për miratimin e Dispozitive Normative për arsimin parauniversitar (DN), Nr 343, datë 19.08.2013. • Kodi Etik 2013 • Udhëzimi Nr. 49, dt. 27.12.2006 i MASH "Për hartimin e objektivave të arritjeve të nxënësve". • Udhëzimi Nr.38 , dt.09.10.2007 i MASH "Për zhvillimin e orëve të lira në shkollë". • Udhëzimi Nr. 35, dt.09.10.2007 i MASH "Për lirinë e mësuesit për orët mësimore të parashikuara në programin lëndor" • Udhëzimi Nr. 37, dt.09.10.2007 i MASH "Për paraqitjen e personelit të shkollës në mjediset shkollore" • Udhëzim Nr. 16, dt. 24.07.2012 për vitin shkollor 2012-2013 në Sistemin Arsimor Parauniversitar. • Udhëzimi Nr. 21, datë 23.07.2010 "Për normat e punës mësimore edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e Arsimit Parauniversitar" • Udhëzimi i Altertekstit 2010-2011 dhe Paketa informuese "Altertekst 2012" • Rregullore për procesin e maturës shtetërore 2013 në Republikën e Shqipërisë, dt. 07.01.2013 • Rregulloren Nr 4998, datë 27.07.2010 për vlerësimin e nxënësit në gjimnaz • "Kualifikimi i mësuesve" – Teste 2008, 2009, 2010", IKT • Kuadri normativ dhe rregullues i veprimtarisë së institucioneve arsimore pasqyruar në Udhëzimin Nr. 46 ,date 23 .08.2013, "Për vitin shkollor 2013 - 2014 në Sistemin Arsimor Prauniversitar"
<p>Fusha : Programet lëndore</p>	
<p>Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:</p>	<p>Literatura</p>
<ul style="list-style-type: none"> • të njohë dhe të shpjegojë objektivat në 	<ul style="list-style-type: none"> • Programet e klasave 6,7,8,9, të arsimit

<p>programet e gjuhës gjermane për klasat e 6-12;</p> <ul style="list-style-type: none"> • të zbërthejë në detaje aspektet e tij kryesore; • të mbështet në kriteret e programeve përkatëse për hartimin e planeve mësimore në nivelet përkatëse; • të identifikojë, të kuptojë dhe të shpjegojë konceptet e kurrikulës së gjuhëve të huaja, duke pasqyruar ndryshimet e kryera me reformat e fundit kurrikulare; • të zotërojë kurrikulën në funksion të organizimit të të mësuarit, të të nxënit dhe të orës së mësimit në përgjithësi; • të vlerësojë burime të ndryshme të mësimdhënies dhe materialet kurrikulare që ndihmojnë në prezantimin në mënyrë sa më të qartë të ideve dhe koncepteve; • të njohë dhe të argumentojë përmbajtjen e standardeve për lëndën e gjuhës gjermane; • të njohë tekstet e reja, të analizojë objektivat, veprimtaritë dhe ushtrimet në funksion të të mësuarit komunikativ; • të planifikojë dhe të drejtojë mirë orën e mësimit dhe njësinë didaktike, mbi bazën e objektivave gjuhësore dhe komunikative si edhe të përcaktojë synime afatgjata (mbi bazë cikli) për të nxënit. 	<p>nëntëvjeçar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programet e klasave 10,11,12 të arsimit mesëm. • Standardet e arritjes në gjuhën e huaj; Instituti i Kurrikulës dhe Standardeve, Tiranë, 2003 etj.
---	---

Fusha : Aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie

<p>Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:</p>	<p>Literatura</p>
<ul style="list-style-type: none"> • të hartojë dhe të zhvillojë një mësim të zbatuar në objektivat e arritjes; • të kuptojë vlerën që ka të mësuarit kritik për nxënësit dhe të krijojë kushte të favorshme për zbatimin e tij në kushtet e klasës; • të shfrytëzojë në maksimum materialet dhe mjetet didaktike të disponueshme në klasë; • të zhvillojë vlerësimin e arritjeve të objektivave; • të zhvillojë veprimtari të ndryshme didaktike; • të njohë dhe të zbatojë metodat mësimore bashkëkohore; • të njohë, të zotërojë e të zbatojë katër aftësitë 	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë që ka në fokus metodat e mësimdhënies ndërvepruese, me në qendër nxënësin. • Udhëzues dhe materiale mbështetëse që orientojnë për hartimin e objektivave të orës së mësimit, përgatitjen e ditarit të mësuesit, organizimin e orës së mësimit.

<p>bazë të mësimdhënies së gjuhëve të huaja, të lexuarit, të shkruarit, të dëgjuarit dhe të folurit, dhe t'i integrojë ato njëra me tjetrën;</p> <ul style="list-style-type: none"> • të dijë dhe të zbatojë: <ul style="list-style-type: none"> - të mësuarit e njohurive. - të mësuarit e shprehive praktike. - stilet e të nxënësve. • të motivojë nxënësit; • të dijë të menaxhojë stresin dhe konfliktet; • të njohë parimet dhe faktorët që ndikojnë në planifikimin e procesit mësimor; • të planifikojë veprimtari ku të përfshihen sa më shumë nxënës dhe që lehtësojnë të nxënësve, duke përshtatur teknikat dhe strategjitë e mësimdhënies në funksion të rritjes së pjesëmarrjes aktive në mësim; • të njohë qasjet, metodat e teknikat e të nxënësve të gjuhëve të huaja në funksion të përshtatjes së tyre ndaj veçorive psikike-intelektuale të nxënësve; • të njohë: karakterin sistematik dhe gradual të mësuarit; • të nxisë të mësuarit e qëndrueshëm; • të bëjë analizë kulturës së këtyre vendeve duke nxitur njohjen e kulturës sonë; • të përdorë gjatë mësimdhënies teknologji të reja si kompjuter, pajisje audio-vizuale etj, në përshtatje me nivelin ku ata ndodhen; • të njohë llojet e vlerësimit të nxënësve sipas kritereve të ndryshme; • të njohë kulturën dhe zhvillimin e vendeve gjermanofolëse. 	
---	--

Fusha: Aspekte të etikës dhe komunikimit

Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • të njohë rregullat e etikës dhe sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin; • të silllet në përputhje me rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe 	<ul style="list-style-type: none"> • Kodi i Etikës së Mësuesve në Arsimin Parauniversitar publik dhe privat, i datës 12.11.2012. • Literaturë dhe materiale burimore që trajtojnë çështje të etikës dhe të komunikimit.

jashtë institucionit arsimor.	
Fusha: Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe	
Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • të njohë rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe; • të zbatojë rregullat e drejtshkrimit gjatë veprimtarive në institucionin arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë dhe udhëzues metodikë për përdorimin e rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.
Fusha : Përmbajtja shkencore e lëndës	
Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • të zotërojë konceptet, ligjësitë, teoritë shkencore të trajtuara apo ato të reja(morfosintaksa, fonetikë-filologji, leksik) në gjuhësi dhe në komunikim; <ul style="list-style-type: none"> • të kuptojë thellë këto koncepte; • të vërë konceptet në praktikë; • të zotërojë dhe të zbatojë konceptet bazë për një komunikim sa më korrekt; • të zotërojë materialin morfo-sintaksik; • të njohë fushat tematike dhe aktet gjuhësor; • të jetë i vetëdijshëm për strukturën e gjuhës gjermane dhe të jetë i aftë për t'ia mësuar atë nxënësve; • të jetë i aftë të japë njohuritë e tij gjuhësore në mënyrë të kuptueshme dhe të pranueshme nga nxënësi i gjuhës së huaj; • të zhvilloj vetëdijen e nxënësit se si është strukturuar gjuha dhe se si ajo krahasohet me gjuhën shqipe; • të tregoj aftësi në gjermanishten e folur, në gjuhën me shkrim, në gjuhën akademike dhe të përditshme dhe kur shërbejnë si modele të mira gjuhësore për nxënësit e tyre; • të njohë, të zotërojë dhe të zbatojë saktësisht çështjet e aspektit gjuhësor të parashtruara në program si më poshtë: <ul style="list-style-type: none"> - nyja e trajtës së shquar, pashquar; - përemrat vetore në rasën emërore, kallëzore dhe dhanore; - përemrat lidhor dhe pronor; - mënyra dëftore me kohën e tashme, të 	<ul style="list-style-type: none"> • Rekomandohet të përdorë çdo lloj materiali gramatikor si p.sh. Gramatika e gjuhës gjermane. • Tekste të lëndës për mësuesin dhe nxënësin, materiale të tjera burimore që mbulojnë përmbajtjen e lëndës.

- pakryer, të kryer të thjeshtë, të ardhme;
- mënyra lidhore me kohët e saj;
  - mënyra urdhërore;
  - parafjalët e rasës dhanore dhe kallëzore;
  - parafjalët e ndryshueshme (rasa dhanore, kallëzore);
  - parafjalët kohore dhe vendore;
  - fjalia e thjeshtë dhe fjalia e nënrenditur shkakore, qëllimore, lidhore, lejore, rrjedhimore, kohore;
  - njëjësi dhe shumësi i emrave;
  - emrat e përbërë dhe formimi i tyre;
  - foljet dhe mbiemrat me parafjalë të caktuar;
  - shprehjet funksionale;
  - shkallët e mbiemrit: pohore, krahasore, sipërore;
  - lakimi i mbiemrit në trajtën e shquar dhe të pashquar;
  - pozicioni i fjalëve në fjalinë kryesore dhe të nënrenditur;
  - ndajfoljet kohore vendore;
  - fjalët mohuese;
  - përemrat e papërcaktuar;
  - ligjërata e zhdrejtë dhe ligjërata e drejtë;
  - forma aktive dhe pësore.